

Giselle

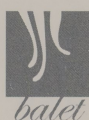
Adolphe Charles Adam

Choreografie: **Hana Vláčilová j. h.** Dirigent: **Karol Kevický**

Hraje orchestr operety NDM
v Divadle Jiřího Myrona

Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě
soubor baletu

Adolphe Charles Adam

GISELLE

Romantický balet o dvou dějstvích

Libreto: Jules-Henri Vernoy de Saint-Georges a Théophile Gautier
Choreografie podle Jeana Coralliho, Julese Josepha Perrota a Maria Petipy: Hana Vláčilová

Dirigent: Karol Kevický

Choreografka: Hana Vláčilová j. h.

Asistent choreografky: Jan Kadlec j. h.

Výtvarník scény: Milan Ferenčík j. h.

Výtvarnice kostýmů: Eliška Zapletalová j. h.

Asistentky choreografky, repetitorky: Tamara Černá, Dana Muntágová

Korepetitoři baletu: Jaroslav Domanskij, Elena Podolchova

Inspiciet: Michal Muntág

Vedoucí provozně-technického úseku Stanislav Muntág. **Vedoucí umělecko-dekoračních dílen** Barbora Macháčová. **Vedoucí krejčovny** Eva Janáková. **Jevištní mistři** Miloslav Novák Petr Novák. **Mistr osvětlení** Stanislav Dvořák. **Mistr zvuku** Bořivoj Wojnar. **Mistřovná vlásenkárny** Renáta Školoutová. **Mistřovná garderoby** Naděžda Vránková. **Mistřovná rekvizit** Alexandra Václavíková.

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM. Technoložka - Ivana Stuchlíková, **mistr čalounické dílny** - Petr Missig, **mistr malířsko-kašérské dílny** - Jaroslav Macháč, **mistr truhlářské dílny** - Radomír Maschke, **mistr zámečnické dílny** - Milan Rous, **mistr zbrojářsko-šperkařské dílny** - Jaroslav Dovalil.

Scénické kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM. Mistřovná dámské krejčovny - Drahomíra Gwuzdiochová, **mistřovná pánské krejčovny** - Jiřina Richtrová, **modistka-dekoratérka** - Milica Staňková.

Premiéra 7. listopadu 2009 v 19.00 hodin v Divadle Jiřího Myrona
Druhá premiéra 10. listopadu 2009 v 18.30 hodin v Divadle Jiřího Myrona

Osoby a obsazení

Giselle Olga Borisová-Pračíková, Barbora Kaufmannová, Ashley Brooke Lunn – studijní úkol

Vévoda Albert Jan Krejčíř, Lukáš Lepold, Michal Lewandowski – studijní úkol

Wilfried, přítel Alberta Jan Kolda

Hilarion, lesník Alexej Kovalevskij, Rodion Zelenkov, Roberts Skujenieks – studijní úkol

Myrtha, královna víl Markéta Pospíšilová, Lucie Skálová

První víla Saori Fukuda, Yuriko Kitamura

Druhá víla Ashley Brooke Lunn, Jana Kopecká, Jekatěrina Kovalevskaja, Karin Ulrichová

Berthe, matka Giselle Alena Burdová, Milada Nováková

Kníže z Courlandu Jiří Dvořák, Marcel Školout

Bathilde, jeho dcera Markéta Pospíšilová, Lucie Skálová

Svatební pár Saori Fukuda, Yuriko Kitamura, Michaela Vápeníková* – studijní úkol

Filip Staněk*, Vladimír Vašků, Michal Bublík – studijní úkol

Přítelkyně

Marika Bočková-Masione, Saori Fukuda, Yuriko Kitamura, Livia Kodolányi, Jana Kopecká, Jekatěrina Kovalevskaja, Ashley Brooke Lunn, Miroslava Toušková, Karin Ulrichová

Vinaři

Veronika Vali-Beňová, Marika Bočková-Masione, Klára Krejčířová, Jana Zelenková
Tereza Onderková*, Kristýna Pokorná*, Michaela Vápeníková*, Karolína Walachová*

Michal Bublík, Zbigniew Hatlas, Jaroslav Kopecký, Henrik Lamark, Michal Lewandowski, Filip Skála, Roberts Skujenieks, Mergim Veselaj

Lovecká společnost

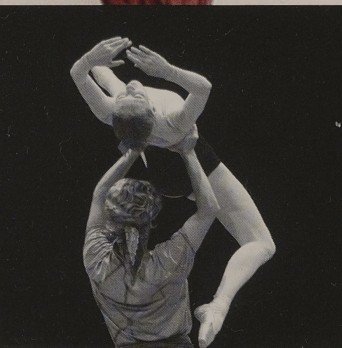
Alena Burdová, Taťána Malíková, Milada Nováková, Jana Tomsová, Dagmar Vyoralová
Michal Mudrák j. h., Radomír Seidler j. h., Roman Važík j. h.

Víly

Veronika Vali-Beňová, Marika Bočková-Masione, Livia Kodolányi, Jana Kopecká, Jekatěrina Kovalevskaja, Klára Krejčířová, Miroslava Toušková, Jana Zelenková, Martina Brázdilová*, Adéla Judasová*, Zuzana Majvelderová*,
Tereza Onderková*, Kristýna Pokorná*, Lukrecie Pustějovská*, Michaela Vápeníková*, Karolína Walachová*

*student Janáčkovy konzervatoře a Gymnázia v Ostravě

Obsah baletu

1. dějství

Půvabnou venkovskou dívku Giselle miluje mystický mládenec Hilarion. Ona však jeho lásku neopětuje. Její srdce patří pohlednému vesnickému chlapci Albertovi. Vůbec však netuší, že její milý, který se jí dvoří, je ve skutečnosti šlechticem.

Jeho počínání z povzdálí sleduje žárlivý Hilarion. Ten také odhalí Albertovo tajemství i jeho zasnoubení s Bathildou, dcerou knížete z Courlandu. Oklamaná Giselle se vrhá do náruče své matky, smutek jí zastře mysl, nepoznává své přátele ani okolí. V zoufalství umírá...

2. dějství

Za měsíční noci přijímají mezi sebe víly novou družku. Jejich královna – Myrtha – uvádí Giselle mezi nevěsty, které se nedočkaly svatby. Znenadání se v jejich středu objevuje Hilarion a prosí u hrobu Giselle za odpuštění. Víly však vyplní své poslání, vtáhnou ho do divokého tance, který zakončí v jezeře, kde Hilarion utone.

U hrobu Giselle hledá klid duše i svědomí také vévoda Albert. Sužuje ho žal po milované dívce. Náruče víl přinášející smrt jsou však určeny i jemu. Giselle prosí Myrthu o záchranu milovaného muže, snaží se oddálit chvíli konečného rozsudku až do úsvitu, který za zvuků zvonů ruší moc nadpřirozených sil. Svou věrnou láskou, která přetrvala až za hrob, zachrání Giselle život svému srdcem i duší milovanému Albertovi.

Giselle – short synopsis of the ballet

In the first act, a young, innocent village maiden named Giselle is in love with a man she knows only as Loys. In reality, the man is Albert, a nobleman disguised as a peasant, and who is betrothed to Bathilde, daughter of the Duke. When Giselle discovers the deceit, she is inconsolable and goes mad, then dies of a broken heart.

In the second act, her undying love for Albrecht saves him from the wicked magic of the wilis, vampiric ghosts of betrothed girls who have died before their wedding day. Though their leader, Myrtha, Queen of the Wilis, forces Albert to dance again and again, Giselle intervenes long enough to spare his strength and allow him to survive until the dawn. At sunrise, the wilis must return to their grave. Giselle must return as well but not before showing Albert that she forgives him for his treachery. The two pledge their love to each other and she descends back into her grave, but will forever be separated. Giselle is now a wili for the rest of eternity.

Giselle - Inhalt des Balletts

Der junge Jäger Hilarion liebt das anmutige ländliche Mädchen Giselle. Sie jedoch erwidert seine Liebe nicht. Ihr Herz gehört dem ansehnlichen Dorfjungen Albert. Sie hat jedoch keinerlei Ahnung, dass ihr Geliebter, der ihr den Hof macht, in Wirklichkeit ein Edelmann ist.

Sein Beginnen verfolgt aus einiger Entfernung der eifersüchtige Hilarion. Dieser entdeckt auch das Geheimnis von Albert und seine Verlobung mit Bathilda, die Tochter des Fürsten von Courland. Die betrogene Giselle wirft sich in die Arme ihrer Mutter. Die Trauer verhüllt ihr den Sinn, sie erkennt ihre Freunde und Umgebung nicht mehr. Giselle stirbt in Verzweiflung...

In der Mondnacht empfangen die Feen eine neue Gefährtin bei sich. Ihre Königin – Myrtha – führt Giselle unter die Bräute, die ihre Hochzeit nicht abwarteten. Unerwartet erscheint Hilarion in ihrer Mitte und bittet am Grab von Giselle um Verzeihung. Die Feen erfüllen aber ihre Sendung und ziehen ihn in den wilden Tanz hinein, den sie im See beenden, wo der Unglückliche ertrinkt.

Am Grab von Giselle sucht auch Fürst Albert Ruhe von Seele und Gewissen. Er leidet wegen des geliebten Mädchens. Die Arme der Feen, die den Tod tragen, sind aber auch ihm bestimmt. Myrtha lehnt die Bitten von Giselle um die Rettung des geliebten Mannes ab. Sie bemüht sich den Moment des Endurteils bis zur Morgendämmerung aufzuschieben, die durch den Glockenklang die Macht von übernatürlichen Kräften aufhebt.

Dank ihrer treuen Liebe, die das Grab überdauerte, rettet schließlich Giselle das Leben ihres mit Herz und Seele geliebten Albert.

Adolphe Charles Adam

Francouzský skladatel se narodil 24. července 1803 v Paříži jako syn profesora hudby pařížské konzervatoře. Otec měl velký zájem o jeho důkladné hudební vzdělání. Adam zahajuje své hudební vzdělání na konzervatoři v roce 1817 studiem harmonie a hry na varhany

u Antonína Rejchy a dále u Jeana François-Adriena Boieldieua. Tento významný francouzský skladatel objevil u Adama mimořádný talent a přijal ho do své třídy kompozice. Již ve dvaceti letech Adam píše písně pro pařížské vaudevilly. A ve dvaadvaceti aranžuje předehru k nejznámější opeře svého učitele – Bílé paní. Cestuje po Belgii, Holandsku, Německu a Švýcarsku, kde se v Ženevě setkává s libretistou mnoha svých pozdějších oper Eugènem Scribem. V roce 1830 má za sebou již 28 kompozic pro divadlo. Prvním dílem pro divadlo byla jednoaktová opereta *Petr a Kateřina* (*Pierre et Catherine*), která měla premiéru v Opéra Comique v roce 1829 a s 80 reprízami zaznamenala obrovský úspěch. Svou první tříaktovou operu *Danilowa* dokončuje v roce 1830. Představení jsou však zastavena revolucí. Adam se vrací k vaudevillům a společně s Casimirem Gidem píše svůj první balet *Bílá kočka* (*La chatte blanche*, 1830). Jeho první samostatnou baletní kompozicí – určenou pro londýnské Královské divadlo – byl *Faust* z roku 1833. Choreografem byl André Deshayes. Pro pařížskou operu píše balet *Dcera Dunaje* (*La fille du Danube*, 1836). Choreografem byl Filippo Taglioni. V následujících dvaceti letech napsal dalších jedenáct baletů. Posledním byl *Korzár* z roku 1856, který společně s *Giselle* patří k jeho nejvůdčivějším dílům. Adam byl vynikajícím klavíristou. Jako koncertní mistr vystupoval v Petrohradě (1834), Paříži (1839) a Berlíně (1840). Obrovský úspěch zaznamenává premiérou opery *Postilión z Lonjumeau* v Opéra Comique (13. 10. 1836). Tomuto úspěchu se pak na poli operním přiblížil ještě titulem *Kdybych byl králem* (*Si j'étais roi*, premiéra 4. 9. 1852). Po názorovém rozkolu s ředitelem divadla Opéra Comique zakládá vlastní divadlo Théâtre National (1847). Po roce je však musí kvůli tíživé finanční situaci uzavřít. V roce 1849 byl Adam jmenován profesorem kompozice na konzervatoři a toto místo si udržel až do smrti 3. 5. 1856.

Jeho dílo je poměrně rozsáhlé. Napsal na padesát oper a vaudevillů a čtrnáct baletů. Dále četné písně, sbory, kantáty, potpourri, mše, moteta a skladby pro varhany. Známé jsou jeho bravurní variace na Mozartovo téma.

Jules-Henri Vernoy de Saint-Georges

Jeden z neplodnějších libretistů 19. století se narodil 7. 11. 1799 a zemřel 23. 12. 1875 v Paříži. Velmi často nepsal libreta sám, ale spolupracoval s dalšími autory, například s Eugènem Scribem. Jeho první práce, vaudeville *Saint-Louis ou les deux dîners*, je datována rokem 1823. K nejznámějším baletním libretům patří *Giselle* (společně s T. Gautierem, 1841). Operní libreto psal pro Ludovica Halévyho – *Blesk* (*L'éclair*, 1835), Gaetana Donizettiho – *Marie, dcera pluku* (*La fille du régiment*, 1840) a Georgese Bizeta – *Kráska z Perthu* (*La jolie fille de Perth*, 1867).

Théophile Gautier

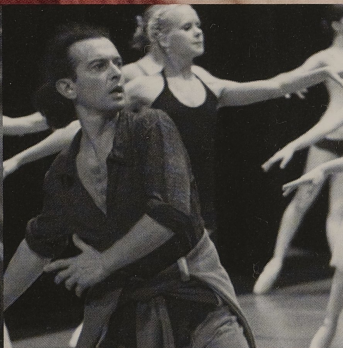
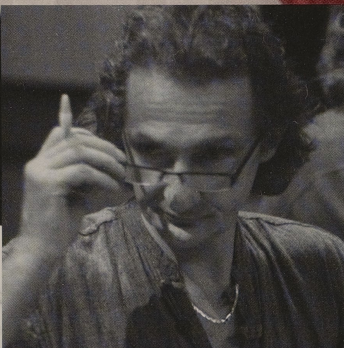
Narodil se 31. 8. 1811 v jihofrancouzském městečku Tarbes. Po třech letech se rodina přestěhovala do Paříže. Od jedenácti let začal navštěvovat lyceum Louis le-Grand, později lyceum Charlemagne. Od mládí se zajímal o umění. Nejvíce ho přitahovalo malířství (dva roky navštěvoval malířské studio), ale na-

konec se přiklonil k literatuře. V dospělosti se dostává do nesnadné úlohy živitele rodiny. Musí se starat nejen o sebe, ale i matku a své dvě mladší neprovdané sestry.

Kolem roku 1833 se seznámil s Eugenií Fortovou, která byla matkou jeho syna Théophila, a kolem roku 1840 zcela propadá kráse primabaleríny Carlotty Crisi. Ta se stala jeho celoživotní láskou. Přesto se s ní nikdy neoženil, pouze žil s Carlottinou sestrou – altistkou Ernestinou, se kterou měl dvě dcery – Judith a Estellu.

Od 1. 7. 1836 přispívá do žurnálu *La Presse* a díky svému vybranému jazyku a vzletnému stylu se stává vyhledávaným kulturním redaktorem. Doslova chrlí články o uměleckých dílech a událostech v uměleckých kruzích – mimo jiné napsal přes 2000 kritik. Gautier byl spoluautorem libret i k několika dalším baletům: *La Péri*, *Paquerette*, *Gemma*, *Yanko bandita* a *Šakuntala*. Českému čtenáři je znám především jako autor několikrát zfilmovaného historického románu *Kapitán Fracasse* (1863).

Théophile Gautier zemřel 23. října 1872.

Carlotta Grisi – první Giselle

Celým jménem Caronne Adele Josephine Marie Grisi získala taneční vzdělání v baletní škole při milánské La Scale. Narodila se 28. 6. 1819 v městečku Visinada na Istrii. Už v deseti letech byla tanečnicí baletního sboru La Scaly, kde hrála dětské role, a dokonce se jí dostalo přezdívky „malá Herberle“ podle slavné vídeňské tanečnice Thérèse Herberle. V Neapoli se seznámila s Julesem Perrotem, který zdokonalil její techniku. Společně debutovali v Londýně a záhy podnikli úspěšné turné po Evropě. V roce 1837 se jim narodila dcera Marie-Julie. V Paříži, kde chtěli oba vystupovat, tančila pouze Carlotta. Rok před svým angažmá v Opeře vystupovala v Théâtre de la Renaissance v baletu *Le Zingaro*. Do pařížské Opery vstupuje roku 1841. Situace je pro ni více než příznivá. Má svého choreografa (J. Perrot), tanečního partnera (L. Petipa) i libretistu a kritika (T. Gautier). Po světové premiéře baletu *Giselle* se z Grisi stává hvězda. Byla pověstná svými vysokými skoky (*grands jetés, entrechat-six*), vysokými arabeskami a celkovou virtuózností provedení, což se dočítáme mimo jiné v dobových kritikách. Její gáže se vyšplhala z „pouhých“ 5 000 na 12 000 franků v roce 1842 a 20 000 v roce 1844. V Paříži tančila až do roku 1849. Vystupovala v baletech *Krásná dívka z Gandu*, *La Péri*, *Esmeralda*, *Všude samá čertovina*, *Paquita*, *Čtyři roční doby*...

Její poslední její role byla v baletu *Kmotřenka víl*. V roce 1845 hostovala v Londýně jako jedna z nejvýznamnějších balerín své doby společně s Marií Taglioni, Fanny Cerrito a Lucile Grahn ve slavném baletním divertissementu Cesare Pugniho *Pas de Quatre* (*Tanec čtyř*). Roku 1850 odjela za Perrotem do Petrohradu. V roce 1854 opustila jeviště a až do svých 80 let žila v ústraní ve Švýcarsku, kde 20. 5. 1899 zemřela.

Jean Coralli

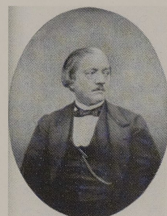

Celým jménem Jean Coralli Peracini byl tanečníkem, choreografem a baletním mistrem. Narodil se 15. ledna 1779 v Paříži. Studoval v baletní škole pařížské Opery a v tomto divadle debutoval ve svých 23 letech. Ještě předtím působil ve Vídni, kde se již pokoušel o vlastní choreografie. V letech 1815-1825 vytvořil mnoho baletů v Miláně, Londýně a Marseilles. Od roku 1831 se stal baletním mistrem Théâtre de l'Académie Royale, pro které vytvořil svá nejvýznamnější díla – choreografie baletů *La Tempête ou L'Île des Génies* (1834, hudba J. Schneitzhoeffler), *Le Diable Boiteux* (1836, hudba C. Gide), *La Tarentule*

(1839, hudba C. Gide), *Giselle* (1841, hudba A. Ch. Adam) a *La Péri* (1843, hudba F. Burgmüller). Jeho syn Eugène se stal známým mimem.

Jean Coralli zemřel v Paříži 1. května 1854.

Jules Joseph Perrot

Narodil se 18. srpna 1810 v Lyonu. Byl smluvním partnerem Marie Taglioni. Jako tanečník debutoval na scéně v Paříži a Londýně v roce 1830. O čtyři roky později pařížskou operu opouští a působí v Londýně, Vídni, Miláně a Neapoli, kde se seznamuje se svou pozdější životní partnerkou Carlottou Grisi. Jejich sňatek roku 1837 není doložen. Po světové premiéře *Giselle* se rozcházejí – nikoli však profesně. Jules Perrot za svou aktivní kariéru uvedl mimo jiné balety *Ondina*, *Esmeralda*, *Tanec čtyř* (*Pas de Quatre*), *Čtyři roční doby*, *Korzár*.

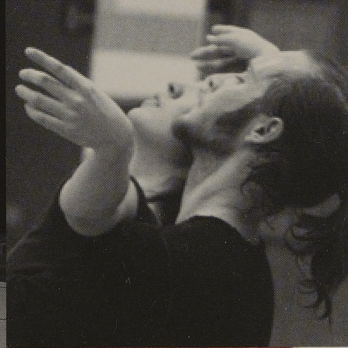
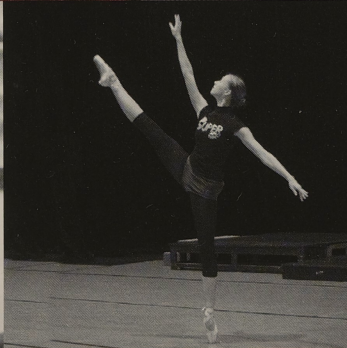
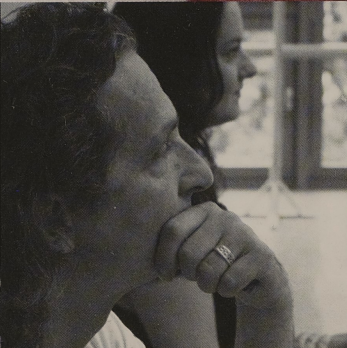
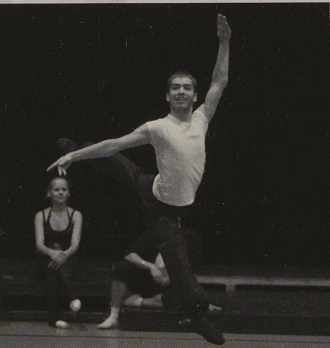
Marius Petipa

Narodil se v Marseille 11. března 1818. Jako tanečník debutoval v Bruselu v baletu Pierra Gardela *Dansomania*, v choreografii svého otce Jeana Antoina Petipy. Od roku 1838 vystupuje v různých divadlech Francie, Ameriky a Španělska. Po devíti letech přijímá angažmá v Petrohradě, kde působí jako pedagog petrohradského učiliště, státní baletní mistr a v letech 1869-1903 hlavní baletní mistr a choreograf. Ne nadarmo bývá označován za „otce všech baletů“. Mezi jeho nejznámější choreografie patří *Faraónova dcera* a *Esmeralda* (C. Pugni), *Don Quijote* a *Bajadéra* (L. Minkus), *Labutí jezero*, *Louskáček* a *Spící krasavice* (P. I. Čajkovskij), *Raymonda* (A. Glazunov), *Giselle* a *Korzár* (A. Ch. Adam), *Paquita* (E. Deldevez), *Coppélia* (L. Delibes) a další.

Zemřel v Gurzufu na Krymu 14. července 1910.

Romantismus a taneční umění

Romantismus jako umělecký směr se objevuje v Evropě na konci 18. a počátku 19. století v opozici k objektivistickému a strohému klasicismu. Soustřeďuje se na citový prožitek, individualitu, útek od reality ke snu a iluzi. Idea romantismu se v podstatě rozšířila v období napoleonských válek, které s gloriifikovanými vojevůdci rozněcovaly fantazii umělců.

Taneční umění upouští od transkripce příběhů většinou z antické mytologie a různých pastorálních výjevů. Také konvenční scénické prvky i těžké kostýmy ustupují do pozadí. Postupně se výrazně uplatňuje špičková technika s nejdříve měkkými, později vyztuženými střevíci, dodávající tanečnicím dojem lehkosti a éteričnosti. Tančí se v lehkých mušelinových sukničkách do půli lýtek v dekoracích přírodních krajin, často osvětlených měsícem. Zlom v tanečním projevu představovalo vystoupení Marie Taglioniové v Pařížské opeře 23. července 1827. Jak napsal list *Le Figaro*: „Její debut otvírá novou epochu. Je to romantismus převedený do tance...“ Prototypem romantického baletu se stala Schneitzhoefferova *Sylfida* (1832). Preromantická a romantická taneční tvorba se v podstatě beze změn udržela až do druhé poloviny 19. století. V baletních libretech se projevuje zájem o citový život hlavních postav. Typický je střet prostředí reálného světa s různě upravenými lidovými tanci s nereálným světem reprezentovaným lehkým, nehmotným tancem čistého bílého baletu, jako je tomu například v *Giselle*. Motivem obvykle bývá láska smrtelníka k nadpozemské bytosti. Populární byla exotická prostředí, zvláště orient (Bajadéra, Faraónova dcera, Korzár). V romantických baletech je zpočátku vždy v popředí tanečnice, na kterou je soustředěna pozornost obecenstva. Muži jsou většinou v pozadí využíváni hlavně v partnerském tanci. Dokonce i mužské role byly obsazovány velmi často en travesti – tedy ženami. V této době se také ustaluje klasická čtyřdílná forma pas de deux v pořadí: společný tanec (duet), variace tanečnicka, variace tanečnice a společná coda.

Nejvýznamnějšími choreografy éry romantického baletu byli Filippo Taglioni, Jean Coralli, Arthur Saint-Léon, August Bournonville a Joseph Mazilier. Světově známými tanečnicemi, které svou vyspělou technikou a lehkostí okouzlovaly publikum, byly Marie Taglioniová, Fanny Elssler, Carlotta Grisi, Fanny Cerrito, Lucile Grahn.

Giselle věčně mladá

Libretista Théophile Gautier byl pro napsání baletu *Giselle* inspirován knihou Heinricha Heineho *De l'Allemagne* (povídka *Víly*), která vyšla francouzsky v roce 1835. Zde Heine vypráví příběh o neprovdaných dívkách, které zemřely ještě před svatbou a proměnily se ve víly. Za noci se zjevovaly osamělým mladým mužům a představovaly pro ty, kteří podlehnou jejich kouzlu, krutou záhubu. Se svým nápadem vytvořit libreto baletu na toto téma se Théophile Gautier svěřil J. H. V. de Saint-Georgesovi. Oba pak napsali ideální příběh pro tehdy dvaadvacetiletou tanečnici Carlottu Grisi. Pro první uvedení v Paříži (28. 6. 1841) v Théâtre de l'Académie Royale de Musique vytvořili choreografii Jules Perrot, který postavil všechny výstupy *Giselle* pro Carlottu, a Jean Coralli. Partitura, v níž Adam vynalézavě využil leitmotivů, se geniálně snoubí s jejich pohybovým ztvárněním. Alberta tančil Lucien Petipa, Myrthu ztvárnila Adèle Dumilâtre. Scénu navrhl Pierre Ciceri a kostýmy Paul Lormier.

Po pařížské premiéře *Giselle* doslova oblétna svět. O rok později byla uvedena v Anglii (s Carlottou Grisi v hlavní roli), Rakousku a ruském Petrohradě. Tam mělo uvedení obrovský úspěch (choreografem byl Antoine Titus) a první *Giselle* se stala Elena Andrejanová. Cesta baletu světem pokračovala v Německu (1843) a Americe (1846) s Mary Ann Lee, která studovala u Jeana Corallioho. U nás se *Giselle* poprvé dávala v letech 1850 a 1851 ve Stavovském divadle při návštěvách dánské tanečnice Lucile Grahn. V Národním divadle byla *Giselle* poprvé nastudována v roce 1886. Titulní roli v choreografii Augustina Bergera tančila Italka Giulietta Paltrinieri.

Původní choreografie baletu prošla řadou změn. Jeho současné uvedení jsou založena víceméně na ruské inscenační tradici. V podstatě definitivní verzi s přidáním dvěma variacemi *Giselle* (na hudbu Ludwiga Minkuse) uskutečnil Marius Petipa v roce 1887 v Petrohradě. Variace doslova „vzkřísila“ až v roce 1910 Olga Spesivceová a dodnes je uváděna v každé inscenaci *Giselle*. Takzvané venkovské pas de deux s hudbou Friedricha Burgmüllera bylo do baletu vloženo takřkajíc na poslední chvíli pro tanečnici Nathalii Fitzjames. Toto pas de deux tančila při premiéře společně s Augustem Mabillé.

Role *Giselle* vždy patřila a bude patřit k vysněným úlohám primabalerín. Vedle Carlotty Grisi se dále setkáváme s předlouhým výčtem jejích vynikajících představitelk, k nimž patří Anna Pavlova, Tamara Karsavina, Galina Ulanova, Alicia Alonso, Margot Fonteyn, Natalia Makarova, Carla Fracci, Altynai Asylmuratova, Alessandra Ferri, Diana Višněva, Alina Cojocar, Svetlana Zacharova a další. Stejně jako *Giselle* u dam, nemůže Albert chybět ve výčtu rolí prvních sólistů. V historii tohoto baletu čte

me jména významných tanečníků, jako jsou Lucien Petipa, Václav Nižinský, Rudolf Nurejev, Vladimír Malakov, Michail Baryšnikov, Johan Kobborg, Roberto Bolle a mnoho dalších.

V Národním divadle moravskoslezském byla Giselle doposud uvedena pětkrát. Nejstarší z ostravských inscenací pochází z 23. listopadu 1922 v choreografii Achille Viscusiho, orchestr řídil František Kubina. Další premiéry tohoto baletu byly 31. ledna 1954 s dirigentem Mirko Hanákem, v choreografii a úpravě Roberta Brauna. Tančilo se ve scéně Jana Obšila a kostýmy navrhli Marie a Josef Stejskalovi. Nové nastudování Jozefa Zajka mělo premiéru 31. května 1975. Orchester dirigoval Vladimír Brázda, scénu navrhl Květoslav Bubeník a kostýmy Helena Müllerová. Jozef Zajko je jako choreograf podepsán také pod dalším nastudováním ze 17. března 1984. Dirigentem byl Ivan Pařík a autorem výpravy Josef Jelínek. V Divadle Antonína Dvořáka měla 23. března 1997 premiéru Giselle v nastudování Jiřího Kyseláka s dirigentem Janem Šrubařem a s výpravou Josefa Jelínka.

Několik poznámek k baletu Giselle

- Giselle nebyla prvním baletem, kde se venkovská dívka zamiluje do šlechtice. Ještě před ní mají podobný děj balety Clari (1820), Nathalie (1821) a L'Orgie z roku 1831.
- Geniální tanečnice Olga Spesivceová ve snaze o co nejlepší ztvárnění role Giselle navštěvovala mnohokrát ústavy choromyslných. Sama pak po nervovém zhroucení a projevech narušené psychiky žila v letech 1943-1963 v ústavu pro choromyslné v New Yorku...
- První Giselle – Carlotta Grisi – tančila v Paříži svou roli celých osm let. V této úloze se uvedla i v Londýně (1842) po boku Julese Perrota jako Alberta.
- Slavná variace Giselle ve valčíkovém rytmu ze druhého jednání v pas de deux byla napsána Ludwigem Minkusem v roce 1866 na přání Mariuse Petipy pro balerinu Adéle Glantzow a dodnes tato variace zůstala v každém představení Giselle.
- Tentýž skladatel připsal v roce 1887 na přání Mariuse Petipy i variaci Giselle do prvního jednání (Pas seul). Tentokrát však výhradně pro primabalerinu Emmu Bessone.
- O skandál se v Petrohradě postaral proslulý tanečník Václav Nižinský. Ten vystoupil ve druhém jednání Giselle v přeléhavých kalhotách, ve kterých více vynikne estetika těla a pohybu. Konzervativní publikum a zvláště pak pohoršené dámy carského Ruska zapříčinily jeho okamžitou výpověď. Fomenální Nižinský přijal nabídku angažmá u Serge Ďagileva a až do roku 1917 tančil v souboru Les Ballets Russes.

- Odvážnou, obecenstvem i kritikou dobře přijatou inscenaci Giselle uvedl choreograf Mats Ek v roce 1982. Hlavní hrdinku vykresluje jako psychicky labilní dívku svádějící Alberta. Druhé jednání se odehrává v psychiatrické léčebně s vrchní sestrou – Myrthou...
- Svérázným bylo i nastudování Arthura Mitchella pro soubor The Dance Theater of Harlem z 18. 6. 1984, který transponoval příběh do Louisiany 40. let minulého století. Tato inscenace je známa pod názvem Kreolská Giselle a byla i natočena. V hlavních úlohách se představili Virginia Johnson a Eddie J. Shellman.
- A že se na Giselle nezapomíná ani v současnosti, potvrdil uvedením svého baletu Red Giselle (Rudá Giselle) i Boris Eifman, který vypráví životní příběh ruské primabaleríny Olgy Spesivceové.
-

Hana Vláčilová

Patří k nejvýznamnějším osobnostem českého baletu. Do mysli diváků se zapsala jako brilantní balerína s přirozeným hereckým projevem i vynikající taneční technikou. Během své úspěšné kariéry tanečnice získala několik mezinárodních cen – je držitelkou 1. a 2. ceny mezinárodní baletní soutěže ve Varně 1972 a 1976, 2. ceny baletní soutěže v Tokiu 1976, 1. ceny baletní soutěže v Bratislavě, ceny německé kritiky za rok 1978 a je laureátkou ceny Philip Morris Ballet Flower Award za rok 1995. V roce 1973 vystudovala Taneční konzervatoř v Praze a o rok později absolvovala stáž na Petrohradském státním učilišti A. J. Vaganovové u N. M. Dudinské, zakončenou absolventským koncertem v úloze Mášeny z Louskáčka na scéně Mariinského divadla.

Do Národního divadla v Praze nastoupila v roce 1974 a již v roce 1976 získala sólovou smlouvu. V průběhu svého angažmá tančila stěžejní role klasického repertoáru, např. Popelku, Giselle, Odettu a Odilii v Labutím jezeře, Klárku v Louskáčkovi, Julii v Romeovi a Kitri v Donu Quijotovi, Lisu v Marné opatrnosti, Frygii ve Spartakovi, Marii v Bachčisarajské fontáně, Sylfidu v La Sylphide, Svanildu v Coppélii, Kateřinu v Kamenném kvítku a mnoho dalších. Působila jako stálý host Komické opery v Berlíně (Julie, Odetta/Odilie) a Státní opery v Berlíně (Sinfonie in C), hostovala ve Španělsku, Francii, Rakousku, Polsku, v bývalém Sovětském svazu, Belgii, Finsku, Lucembursku, Austrálii, USA a na Kubě.

Od roku 1994 působí jako pedagog na Taneční konzervatoři hl. m. Prahy a od roku 1998 jako pedagog baletu Národního divadla. V letech 1999-2004 byla šéfem baletu Laterny magiky a od roku 2005 spolupracuje s baletem Státní opery Praha jako pedagog a baletní mistr.

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava-Moravská Ostrava
www.ndm.cz

MgA. Pavel Šimák - pověřen zastupováním ředitele

Šéf baletu: Mgr. Igor Vejsada

Redakce programu: Mgr. Tomáš Lehotský, Ph. D.

Výtvarné zpracování programu a plakátu, sazba:

IMPRESS ART DESIGN s.r.o.

Textová korektura: Monika Horsáková

Fotografie: Radovan Šťastný

Tisk: Printo s.r.o.

**„Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9.“**

**Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.**

**Aktivita NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.**

Hlavní partner NDM

Partner baletních představení NDM

Generální mediální partner NDM

Mediální partner NDM

